CZU: 343.22 **DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.12078108**

RĂSPUNDEREA PENALĂ PENTRU PARTICPARE LA INFRACȚIUNE

Mercuș Radu

doctorand, Școala Doctorală Științe Juridice și Științe Economice
Universitatea de Stat din Moldova
ORCID: 0009-0005-3940-6280

Each of us acts, we exercise certain rights provided for or simply carry out the daily routine, but all our manifestations must fall within the legal field and respect all social norms recognized by the majority of society for which, in fact, state coercion is applied for non-fulfilment or non-compliance. We have a series of rights but also correlative obligations, sanctioned by don't consider the law is the sure method to prevent or combat the antisocial factors from which we will don't manifest in real life. Any illegal action, the forbidden of a rule that has the consequence of did not sanctioned with less accessibility of the most severe penalties such as privation of liberty, unpaid work for the benefit of the community, a fine, etc. represents the safe type for the bodies to protect the rules of law to reduce the risk as in the future to commit an illegal act that affects the most of us or the social order.

Keywords: *illegal act, penal punishment, participation, sanction, responsibility, law, inaction, security authority, society, method, goals, condition.*

Participarea la infracţiune a reprezentat un pericol pentru omenire sau societate pentru că atentează la valorile sociale ocrotite prin diverse acte normative, dar și datorită faptului că organelor de ocrotire a normelor de drept sunt mai dificil de descoperit.

Actualmente regăsim la art.42 termenul participanţii la infracţiune cum ar fi organizatorul, complicele, autorul sau instigatorul fiecare dintre aceştia având sarcini bine stabilite de grup pentru ca fapta ilegală să fie realizată în timp eficienţi aceştia să nu fie descoperiţi de către organele de drept beneficiul de pe urma săvârşirii faptei fiind repartizat conform înţelegerii dintre membri grupului criminal sau art.17 – complicitatea, art.17^1 – organizaţia criminală, art.18 – favorizarea şi art.19 – nedenunţarea din legislaţia penală anterioară în cele ce urmează sunt specificate măsurile aplicate pentru prevenirea și combaterea infracţionalităţii mai exact sancţiuni în diverse modalităţi [1, 2].

Înfăptuirea unei fapte ilegale prevede și o răspundere pentru aceasta în dependenţă de complexitatea sau gravitatea faptei săvârşite organele de drept aplică sancţiuni acesta ar consta în cele mai dese cazuri privarea de libertate însă sunt stabilite condiţii de detenţie diferite în dependenţă de pericolul care ar reprezenta infractorul sau faptele ilegale săvârşite.

Infracţiunea reprezintă acţiunea ilegală exercitată pentru atingerea unui

scop răuvoitor care aduce pagube societății în ansamblu şi pentru care diferite organe trebuie să adopte noi norme, reguli sau măsuri pentru a fi actuală noilor provocări.

Răspunderea penală înțelegem ca consecințele urmării nerespectării sau neconformării legislației corelativ persoana trebuie să suporte sancțiunile stabilite de organele de ocrotire a normelor de drept prin urmare făptuitorul trebuie să execute pedeapsa stabilită ca măsură de constrângere statală pentru ca pe viitor acesta dar şi alte persoane să nu comită abateri de le normele sociale protejate şi consfinţite de către societate, organizaţii internaţionale sau instituţii naţionale în diverse acte normative cum ar fi tratate, convenţii, decizii, regulamente pentru care de fapt neîndeplinire se aplică forţa de constrângere statală.

Există temei pentru a trage la răspundere penală o persoană atunci când faptele sale sunt grave atentează la cele mai periculoase fapte protejate de lege şi îndeplineşte condiţiile prevăzute de lege pentru a fi trasă la răspundere penală cum ar fi vârsta, responsabilitatea sau persoana fizică.

Răspunderea penală trebuie să fie de sine stătătoare şi concret individuală [4, p.385]

Vârsta ca condiţie obligatorie prevăzută la art.21 din Codul Penal de 14 sau 16 ani de asemenea sunt enumerate categoriile de fapte pentru care se prevede răspunderea penală de la vârsta de 14 ani cum ar fi furtul, tâlhăria, jaful, escrocheria, delapidarea ș.a

Capacitatea de exerciţiu trebuie să fi fost prezentă la momentul exercitării acţiunii ilegale cât şi la momentul judecării cauzei dovedită de instituţiile medicale prin documente confirmative în caz că se dovedeşte că persoana a acţionat fiind lipsită de capacitate de exerciţiu sau s-a îmbolnăvit pe parcursul judecării cauzei atunci nu v-a fi trasă la răspundere penală ulterior dacă îşi revine v-a executa sancţiunea stabilită de instanţa de judecată.

Doar persoana fizică poate fi trasă la răspundere penală eventual dacă o persoană foloseşte animalele dresându-le pentru a aduce diferite obiecte din încăperi nu vom sancţiona animalele dar persoana care s-a folosit de acest mijloc şi de asemenea dacă s-a folosit de minoratul persoanei pentru a săvârşi acţiunii ilegale.

Persoana juridică reprezintă o organizaţie, entitate juridică care nu poate fi trasă la răspundere penală sub forma privării de libertate dar aceasta nu înseamnă că nu îi se aplică sancţiuni cum ar fi amenda, lichidarea persoanei juridice sau răspunderea penală a persoanei juridice nu exclude răspunderea fizică pentru infracţiunea săvârşită de către funcţionarul public aşa cum este

menţionat la art.21 alin.5 din Codul Penal al Republicii Moldova.

Participarea la infracţiune reprezintă o activitate comisă de mai multe persoane cum ar fi art.42 din Codul Penal al Republicii Moldova unde sunt enumerate categoria de participanţii la infracţiune cum sunt organizatorul, autorul, instigatorul sau complicele fiecare dintre aceştia având sarcini bine stabilite pentru îndeplinirea actului infracţional.

Participarea la infracţiune reprezintă ceva complex pentru organele de drept datorită dificultăţii de a soluţiona cazul fie că probele sunt insuficiente sau implică activităţi complexe de cercetare care necesită efort considerabil a mai multor instituţii abilitate. [7, 8, 9]

Codul Penal al Republicii Moldova la capitolul V art.50 prevede răspunderea penală ce reprezintă condamnare publică, în numele legii, a faptelor infracţionale şi a persoanelor care le-au săvârşit, condamnare ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege pentru aceasta este necesar ca persoana să săvârşească o faptă ilicită adică o acţiune prevăzută de actele normative drept rezultat se aplică ca măsură de constrângere de către organele de ocrotire a normelor de drept sancţiuni în dependenţă de gravitatea faptei săvârşite, urmările prejudiciabile şi alte detalii etc.

Capitolul VI din legea penală prevede cazurile de liberare de răspundere penală în anumite cazuri ce sunt aplicate de instanţa de judecată:

1. Minorilor;
2. Tragere la răspundere contravenţională;
3. Renunţării de bună voie la săvârşirea infracţiunii;
4. Căinţei active;
5. Schimbării situaţiei;
6. Liberării condiţionate;
7. Prescripţiei de tragere la răspundere penală.

Dat fiind faptul că conferinţa ştiinţifică abordează problema pedepsei penale despre acest termen menţionez faptul că reprezintă măsura de constrângere statală faţă de acţiunile/inacţiunile persoanei încălcări ce atentează la cele mai importante valori sociale protejate precum viaţa, sănătatea, securitatea drept consecinţă persoanei îi se aplică sancţiuni ca consecinţă a urmărilor acţiunilor sale.

Capitolul VII din Codul Penal al Republicii Moldova prevede conceptul de pedeapsă penală şi categoriile de sancţiuni aplicate persoanei astfel art.61 este exemplificat că pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală şi un mijloc de corectare şi reeducare a condamnatului ce se aplică de instanţele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârşit infracţiunii măsura

aplicată are drept scop restabilirea echităţii sociale, corectarea condamnatului precum şi prevenirea săvârşirii de noi infracţiunii atât din partea condamnaţilor, cât şi a altor persoane.

Categoriile de pedepse aplicate persoanei fizice reglementate în legea penală la art.62 sunt:

a) Amenda;
b) Privarea de dreptul de a ocupa anumite funcţii;
c) Retragerea gradului militar;
d) Munca neremunerată în folosul comunităţii;
e) Închisoare;
f) Detenţiune pe viaţă.

Participarea la infracţiune implică provocare pentru societate sau organele de ocrotire a normelor de drept care trebuie să întreprindă măsuri pentru prevenirea sau combaterea actelor ilicite comise de către făptuitori de asemenea dificultatea de a acumula probe precum acţiunile procesuale care necesită timp şi determinare pentru a finaliza cazul [6, 7, 8].

Actualmente Codul Penal al Republicii Moldova reglementează participaţia la capitolul IV unde defineşte termenul de participant la infracţiune, categoriile de participanţii precum şi alte aspecte ce defineşte participaţia.

Participaţia implică o activitate mai multor persoane dat fiind faptul că abordăm sfera dreptului penal reprezintă acţiuni ilegale ce încalcă anumite reglementări fiecare persoană având obiective sau scopuri ce trebuie să le atingă pentru a obţine rezultat final.

Actualmente Codul Penal al Republicii Moldova la art.42 prevede următoarele categorii de participanţii cum ar fi autorul, organizatorul, instigatorul sau complicele fiecare dintre aceştia realizează o parte componentă infracţiunii împreună obţinând rezultatul săvârşirii infracţiunii precum sustragerea anumitor bunuri din încăperi şi împărţirea venitului celorlalţi membri ai grupului infracţional.

Autorul este persoana care săvârşeşte infracţiunea, organizatorul planifică orice detaliu a infracţiunii împărţind fiecăruia acţiunii concrete de executat, complicele are sarcina auxiliară de a contribui la săvârşirea infracţiunii prin înlăturare de obstacole sau ascunderea faptei şi instigatorul determină participanţii la infracţiune să săvârşească ceva ilicit.

Principiul răspunderii penale prevăzut la art.6 şi de asemenea principiilor procesuale de desfăşurare a procesului penal presupune că răspunde penal persoana pentru faptele săvârşite cu vinovăţie cu toate că nu a fost săvârşită cu intenţie şi indiferent de categoria de participant atribuită organizator,

instigator, complice, autor însă la următorul articol este menționat despre principiul individualizării răspunderii penale la aplicarea pedepsei penale se ține cont de circumstanțele săvârșirii faptei, personalitatea infractorului sau urmările prejudiciabile ce atenuează sau agravează situația făptuitorului și respectarea drepturilor și libertăților omului [4]

Conform art.24 din legea supremă a Republicii Moldova ce face parte din capitolul II drepturile și libertățile fundamentale reglementează dreptul la libertate la viață și la integritate fizică și psihică astfel alin.2 al articolului prevede că nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante iar pedeapsa cu moartea este abolită nefiind posibilă aplicarea pe viitor a acesteia. [3].

Răspunderea penală pentru participare la infracțiune reprezintă una dintre obligațiile de serviciu prevăzute de actele normative a funcționarilor publici astfel pentru menținerea unei ordinii sociale în comunitate, restabilirea echității sau prevenirea și combaterea celor mai grave infracțiuni la care am fi expuși prin stabilirea unor măsuri de constrângeri la nivel de sancțiuni conform prejudiciul cauzat prin încălcarea normelor sociale stabilite. [6, 7]

Săvârșirea unei acțiuni ce încalcă anumite valori protejate de reglementări enumerate în anumite acte normative sau reguli stabilite de societate a existat mereu și se va menține pentru că este normal ca societatea să existe într-o orânduire social normală pentru acesta fiind instituite anumite organe de ocrotire a normelor de drept pentru prevenirea și combaterea infracționalității adoptându-se anumite acțiuni ce ar diminua factorii antisociali la care este expus anumite grupuri de persoane vulnerabile persoane în vârstă sau copii, străini, cultură sau concepte de viață, diferite opinii sau origini diferite. [5, 7]

Activitatea personalului din instituțiile specializate în activitatea lor se conduc de lege de îndeplinirea obligațiilor prevăzute, respectarea principiilor democratice actuale, întreprinderea de măsuri care ar aduce beneficii întregii umanități prin organizarea diferitor evenimente sociale la care populația ar fi informată despre provocările zilnice la care sunt expuși. [9, 11]

Prin prezenta lucrare am oferit o detaliere la termeni generali ce presupune răspunderea penală, participare la infracțiune, sancțiune și alte aspecte drept condiție a bunei organizării a societății am exemplificat anumite acte normative aplicate zilnic de funcționarul public pentru că fie că reiese din obligațiile zilnice sau este lucrul firesc ca să existe cineva pentru a veghea respectarea legii asemenea cum părinții au grijă de copii săi la nivelul cât singuri să se dezvolte sau să întreprindă acțiuni care iar aduce beneficii la nivel

de societate, grup sau personal.

Participarea la infracțiune reprezintă modalitatea încălcării valorilor sociale consfințite în majoritatea actelor normative naționale și internaționale necesitând întreprinderea de acțiuni speciale din partea instituțiilor statului sau organizațiilor internaționale.

Referințe:

1. Codul Penal al Republicii Moldova. Publicat: 14-04-2009 în Monitorul Oficial Nr.72-74 art.195.
2. Codul Penal al Republicii Moldova din 24.04.1961.
3. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994. Publicat 29.03.2016 în Monitorul Oficial Nr.78 art.140.
4. Stela Botnaru, Alina Șavga, Vladimir Grosu, Mariana Grama. Drept Penal Partea Generală Volumul I, Cartier Juridic, Chișinău 2005.
5. Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova nr.122 din.14.03.2002. Publicat: 05-11-2013 în Monitorul Oficial Nr. 248-251 art. 699
6. Codul Administrativ al Republicii Moldova. Nr.116 din 19.07.2018. Publicat: 17-08-2018 în Monitorul Oficial Nr. 309-320 art. 466
7. Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului nr.158 din 04.07.2008
8. Publicat: 23-12-2008 în Monitorul Oficial Nr. 230-232 art. 840
9. Legea nr.3 din.25.02.2016 cu privire la Procuratură. Publicat: 25-03-2016 în Monitorul Oficial Nr. 69-77 art. 113.
10. Legea Nr.333 din 10.11.2006 privind statutul ofițerului de urmărire penală. Publicat: 22-12-2006 în Monitorul Oficial Nr. 195-198 art. 918.
11. Legea nr.59 privind activitatea specială de investigații din.29.03.2012. Publicat: 08.06.2012 în Monitorul Oficial Nr.113-118 art.373.